

Boekbespreking.

De technieken van Kunstnaaldwerk door J. VAN EMSTEDÉ WINKLER, Amsterdam, S. L. van Looy.

Een ander maal wezen wij op de noodzakelijkheid van de kennis der technieken voor den herbloei onzer kunstnijverheid.

Goede voorbeelden, patronen, ontwerpen kunnen hun nut hebben, wanneer eerst de bewerking der grondstoffen weer eens van voren af aan herzien is; van een zuivere werkwijze uit moeten die betere modellen opgroeien.

Een boekje daarom als De Technieken van Kunstnaaldwerk, lijkt mij in dezen tijd volkomen op zijn plaats.

Mevrouw van Emstede Winkler is iemand die door jarenlange ondervinding als directrice der Rijks Kunstnaaldwerkschool, volkomen de eigene eischen van iedere stofbewerking kent. Zij heeft de verschillende technieken geheel in haar macht, weet wat met iedere techniek te doen is, en dit is van groote waarde.

Volkomen stem ik dan ook in met wat de heer J. W. H. Berden in de voorrede zegt: „met de toenemende belangstelling en beoefening staat het technische gehalte der nieuwere producten over het algemeen nog niet in evenredigheid; tusschen den vorm; de grondstof en techniek is het verband nog vaak onlogisch, het geheel dientengevolge onschoon; de afwerking is nog zoo vaak onzuiver, soms onjuist.”

Dat mevrouw van Emstede haar taak niet te licht heeft opgevat, bewijzen de twintig verschillende borduurtechnieken die zij in alle onderdeelen behandelt, en al moge men van oordeel zijn dat techniek niet uit handboeken te leeren is, zoo zal men in dit geval, waar de meeste meisjes de grondbeginselen wel op de scholen gehad hebben, een uitzondering moeten maken. Daarbij komt nog, dat de talrijke, zeer uitvoerige afbeeldingen in niet geringe mate het geschreven woord steunen.

Voor hen dus die zich tot de beoefening van het kunstnaaldwerk voelen aangetrokken, en waarom zijn het helaas nog niet meer jonge dames en meisjes, zal dit boekje van veel nut kunnen zijn, omdat het juist geeft wat noodig is, een goeden fond om verder naar eigen inspiratie, naar eigen schoonheidsbegrippen op voort te werken.

De Plant in de historische stijlen en decoratieve kunst is de titel van een nieuw boek door den heer J. Kuyper, hoofd-leeraar in de Haagsche akademie, gedeeltelijk bewerkt naar het bestaande werkje van Midgley en Lilley, gedeeltelijk zelf aangevuld.

Hoewel het Engelsche boekje, *Plantform and Design*, aanleiding was tot deze uitgave, lijkt mij de toevoeging van den heer Kuyper het meest belangrijke in dit Hollandsche plantenboek.

Uitstekend zijn de plant-teekeningen van Lilley en voor hen die een handleiding wenschen in het vast en strak neerschrijven met de pen van blad en bloem, zou ik geen betere voorbeelden kunnen noemen, maar... hiervoor was geen Hollandsche uitgave noodig.

De ontwikkeling der plantvormen in de historische stijlen echter is een onderwerp dat wel wat meer overdacht mag worden door hen die zich met versieren bezig houden.

Voor wie zich eenig begrip wil vormen van de ornamentontwikkeling in de Grieksche stijlen bijv., van de daarop gebaseerde Romeinsche en de hieruit weder voortgevloede Louis XVI, hij zal in Kuypers boekje een kort overzicht ervan vinden. Een kort overzicht helaas, want ik zou wenschen dat dit gedeelte alleen, het heele boekje in beslag had genomen, de stof is uitgebreid genoeg.

't Kan zijn dat hier andere overwegingen in verband tot de uitgave bestonden; maar mij dunkt dat van de plantvorm in de gothiek, om iets te noemen, toch wel meer dan vier bladzijden te vertellen is. Juist van deze periode, zoo rijk aan plantmotieven.

Nog iets — ik schrijf hier geen aanmerkingen maar opmerkingen, die m. i. een dergelijke uitgave belangrijker kunnen maken. — De illustraties zijn voor het meerendeel in zeer goede penteekeningen, maar zij geven ons zoo weinig van de werkelijkheid, foto's waren hier op hunne plaats geweest. Een teekening van een gotische hogel zegt ons niets, wel een foto naar een dergelijk bouwfragment. De fotografie lijkt mij, voor kunsthistorie, de meeste juiste wijze om een indruk van stof en materiaalbewerking te geven. Dat ééne Romeinsche relief, zegt meer dan de overige teekeningen. Een en ander mogelijk voor een volgenden druk.

R. W. P. JR.